

Täysistunto

Keskiviikko 19.11.2025 klo 14.00—18.44

8. Hallituksen esitys eduskunnalle arkistointilaiksi ja laiksi julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 169/2025 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sivistysvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun asti, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Keskustelu alkaa. Ministeri Talvitie, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.16 Tiede- ja kulttuuriministeri Mari-Leena Talvitie (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys 169 näiltä valtiopäiviltä ehdottaa säädettäväksi arkistointilakia, jolla kumottaisiin voimassa oleva nykyinen arkistolaki. Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutettavaksi julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annettua lakia.

Esityksellä siis toteutetaan useamman vaalikauden ajan jo todella pitkään valmisteltu arkistolain kokonaisuudistus. Edellinen arkistointilaki on vuodelta 1994. Esityksen tavoitteena on sääntelyn selkeyttäminen ja nykyaikaistaminen. Tässä ajassa arkistointi ei helpostikaan ole sitä, johon keskittyisimme tai jota pitäisimme tärkeänä aiheena, mutta silti kansakuntamme tiedon, historian ja muistin kannalta olennaista on, että arkistointia, sen säilyttämistä, digitalisoimista ja kehittämistä, ohjaa laki — ja laki, joka on ajanmukainen ja mahdollistava.

Arkistointi käsittelee asiakirjojen ja tietoaineistojen yleisen edun mukaisen arkistollisen arvon määrittämisen ja niiden säilyttämisen tuleville sukupolville sekä varmistaa saatavuuteen ja käytettävyyteen liittyvät toimenpiteet. Arkistoituja tietoja käytetään pääosin tutkimukseen ja tieteen tekemiseen, etenkin historian tutkimuksessa. Laadukas ja turvallinen arkistointi edistää siis historian tutkimusta mutta laajemminkin tieteen vapautta.

Uudessa arkistointilaissa säädettäisiin kulttuuriperintöön kuuluvien viranomaisten, asiakirjojen ja tietoaineistojen arkistollisen arvon määrittämistä koskevista perusteista ja menettelyistä ihan lain tasolla. Lain soveltamisala ja keskeiset määritelmät yhteensovitettaisiin julkisuus- ja tiedonhallintalainsäädännön kanssa. Lailla myös selkeytettäisiin tietosuojalainsäädännön soveltamista yleisen edun mukaisessa arkistointitarkoituksessa tapahtuvaan henkilötietojen käsittelyyn.

Arvoisa puhemies! Esityksen keskeisenä tavoitteena on digitaalisen arkistoinnin edistäminen julkisessa hallinnossa ja digitaalisen tiedonhallinnan muutosten huomioiminen arkistoinnissa. Lailla myös mahdollistettaisiin sähköisten tietoaineistojen arkistoon siirtojen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 112/2025 vp

laaja käyttöönotto. Laissa säädettäisiin myös Kansallisarkiston hallussa ja määräysvallassa olevien arkistoitujen asiakirjojen ja tietoaaineistojen saatavuuden ja turvallisen käytön varmistamisesta.

Nykyisen arkistolain tapaan arkistointilaki sisältäisi myös yksityisiä arkistoaaineistoja koskevaa sääntelyä, jonka perusratkaisut säilyisivät ennallaan. Lailla ei muutettaisi Kansallisarkiston asemaa suhteessa muihin, yksityisiin arkistoaaineistojen säilyttäviin toimijoihin. Julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annettuun lakiin esitetään ehdotetun arkistolain säännöksiin liittyviä muutoksia tiedonhallintaa koskevan sääntelykokonaisuuden selkeyttämiseksi.

Näillä nostoilla esittelen arkistolain kokonaisuudistuksen ja toivon lähetekeskustelua, josta jää myös tuleville jälkipolville jotain luettavaa ja arkistoitavaa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset ministerille. — Sitten edustaja Hänninen.

14.20 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Suomi elää ajassa, jossa tieto on paitsi resurssi myös turvallisuuskysymys. Käsittelemme tänään esitystä uudeksi arkistointilaiksi, joka vahvistaa arkistoinnin järjestelmällisyyttä, läpinäkyvyyttä ja ennen kaikkea turvallisuutta. Arkistointi ei ole vain hallinnollinen toimi vaan yksi yhteiskunnan varautumisen kriittisistä palveluista. Se on tapa varmistaa, että julkisen vallan toiminta, tutkimuksen edellytykset ja kansallinen kulttuuriperintö säilyvät muuttuvassakin toimintaympäristössä. Esitys selkeyttää sen, mitkä asiakirjat ja tietoaaineistot arkistoidaan, miten ne arvotetaan ja millä tavoin niitä säilytetään tuleville sukupolville turvallisesti.

Arvoisa puhemies! Hallitun arkistoinnin turvallisuusulottuvuus näkyy esityksessä monella tasolla. Ensinnäkin on syytä korostaa, että arkistoitavat tiedot tulee käsitellä tarkasti, yleisen edun mukaisesti sekä asianmukaisin suoja- ja turvatoimin. Tämä on keskeistä aikana, jolloin yhteiskuntamme kohtaa kyberuhkia, informaatiovaikuttamista ja muita laajalajaisen vaikuttamisen seurauksia. Toiseksi on huomioitava, että esitys mahdollistaa tietoaaineistojen siirtämisen Kansallisarkiston turvallisiin ja keskitettyihin järjestelmiin. Tämä vähentää riskejä, joita nykyään syntyy, kun yksittäiset viranomaiset rakentavat omia eritasoisia järjestelmiään — järjestelmiä, joiden kustannukset ja tietoturva-vaatimukset nousevat vuosi vuodelta. Kun arkistointi tehdään keskitetysti, se on sekä tehokkaampaa että turvallisempaa.

Arvoisa puhemies! Me tiedämme, että turvallisuus rakentuu pienistä mutta tärkeistä teoista. Siksi on merkityksellistä, että esitys selkeyttää myös yksityisten arkistoaaineistojen käsittelyä ja niihin liittyviä oikeuksia. Yksityisten aineistojen luovutukset, käyttörajoitukset ja suojaaminen tehdään jatkossa entistä tarkemmin määritellysti, mikä vahvistaa myös tietoturvaa. Se luo ja tukee tietoyhteiskuntamme kestävyyttä. Tämä esitys varmistaa, ettei yhteiskunnallisesti arvokas tieto häviä, vääristy tai joudu väärin käsiin.

Arvoisa puhemies! Hallitun arkistoinnin tehtävä ei ole vain säilyttää menneisyyttä. Sen tärkein tehtävä on turvata tulevaisuutta. Tämä laki parantaa tietoturvaa, tukee kriisinkesävyttä ja vahvistaa kokonaisturvallisuuttamme varmistamalla, että tiedot ovat turvassa, käytettävissä ja luotettavia myös poikkeusoloissa. Siksi tämä esitys ansaitsee huolellisen, myönteisen käsittelyn eduskunnassa. Esitys uudeksi arkistointilaiksi vahvistaa sekä demokraattisen yhteiskunnan toimivuutta että suomalaisten turvallisuutta. Tämä on tärkeä ja oikea-aikainen uudistus. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 112/2025 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Valtola.

14.25 Oskari Valtola kok: Arvoisa puhemies! Kiitoksia ministerille tämän tärkeän lain esittelemisestä. Käsiteltäväksemme on nyt tulossa hallituksen esitys uudeksi arkistointilaksi ja siihen liittyviksi muutoksiksi julkisen hallinnon tiedonhallintalainsäädäntöön. Nykyinen arkistolaki on tosiaan jo 90-luvulta ja syntynyt aikaan, jolloin tiedonhallinta oli paperien, mappien ja fyysisten arkistohuoneiden varassa. Sitten digitaalinen toimintaympäristö on mullistanut sekä hallinnon että koko yhteiskunnan, ja vauhti tässä kehityksessä vain kiihtyy. Laki ei enää vastaa niihin vaatimuksiin, joita viranomaistiedon elinkaa-ri, sähköinen asiointi ja tietoturva edellyttävät. Tulkinnanvaraisuudet ovat lisääntyneet, käsitteistö on vanhentunutta ja osa säätelystä yksinkertaisesti tarpeetonta. Me emme voi rakentaa tulevaisuuden tiedonhallintaa eilisen logiikalla.

Tämän uudistuksen keskeinen tavoite onkin mahdollistaa aidosti digitaalinen arkistointi koko julkishallinnossa. Siinä onnistuminen vahvistaa päätöksenteon läpinäkyvyyttä, parantaa tiedon saavutettavuutta ja keventää hallinnon kustannuksia pitkällä aikavälillä. Kun arkistointia koskeva säätely harmonisoidaan tiedonhallinta- ja julkisuuslakien kanssa, kokonaisuus selkeytyy ja viranomaisten työ helpottuu. On tärkeää, että hallintoa ohjaavat säännöt eivät vedä eri suuntiin, vaan muodostavat yhden johdonmukaisen kokonaisuuden ja käytännössä toimivan rakenteen.

Samalla esitys selkeyttää tietosuojalainsäädännön soveltamista tilanteissa, joissa henkilötietoja säilytetään yleisen edun mukaisissa arkistointitarkoituksissa. Tämä on merkittävä parannus. Kansalaisten luottamus tiedonhallintaan perustuu siihen, että heidän tietonsa ovat turvassa, mutta samalla yhteiskunnallisesti tärkeä tieto voidaan säilyttää tuleville sukupolville tutkimuksen ja päätöksenteon tarpeisiin.

On myös syytä korostaa sitä, mitä esitys ei tee. Se ei muuta yksityisiä arkistoja koskevan säätelyn perusratkaisuja eikä kansallisarkiston asemaa suhteessa muihin alan toimijoihin. Tässä uudistuksessa keskitytään nimenomaan julkisen hallinnon tiedonhallinnan modernisointiin, siihen, että valtion ja kuntien arkistointivelvoitteet ovat nykypäivän vaatimusten tasolla. Lisäksi julkisen hallinnon tiedonhallintalakiin tehtävät tekniset tarkennukset vahvistavat säätelykokonaisuuden selkeyttä. Ne ovat luonteeltaan täsmennyksiä, joilla varmistetaan, että uusi arkistointilaki toimii saumattomasti osana laajempaa tiedonhallinnan lainsäädäntöä.

Tulevaisuudessa meitä haastavat myös lisääntyvät tietoturvavaateet, erityisesti kvanttiturvalliset salaustekniikat, ja meidän on tulevaisuudessa huolehdittava myös jo nyt arkistoidun materiaalin digitalisoinnista, johon on varattava tulevaisuudessa riittävä rahoitus.

— Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Autto.

14.28 Heikki Autto kok: Keskeinen eurooppalainen ajattelija Goethe aikanaan meitä, tulevia polvia, opasti, että joka ei kykene tekemään tiliä kuluneista 3 000 vuodesta, elää käytännössä vain kädestä suuhun. Nämä Goethen ajatukset ovat varmasti sillä tavoin ajattomia ja tässäkin ajassa ajankohtaisia, että on todella tärkeää, että myös valtion näkökulmasta arkistohoito ja sitä kautta asiallinen historiatiedon taltiointi on hoidettu asianmukaisesti niin, että tutkimusta pystytään tekemään, historiasta oppimaan ja ennen kaikkea sitten opitun perusteella tulevaisuutta rakentamaan niin, että se on meille jokaiselle mahdollisim-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 112/2025 vp

man hyvä. Siksi on tietysti hienoa, että Suomessa näihin asioihin on panostettu. Uskon, että myös tämänkaltaisen oikea historiatieto on yksi niistä keskeisistä tekijöistä, jotka vaikuttavat sen tosiasian taustalla, että kun meillä suomalaisilla on vahva luottamus instituutioihimme ja meillä suomalaisilla on vahva luottamus toisiimme, niin voimme rakentaa hyvää, luottamukseen perustuvaa yhteiskuntaa, sellaista yhteiskuntaa, jota iloksemme vaikkapa Yhdistyneet kansakunnat voivat arvioida kaikkein onnellisimpana yhteiskuntana koko maailmassa. Niin hämmästyttävältä kuin se meistä itsestämme tuntuu, tämän tittelin jo kahdeksatta vuotta peräkkäin saamme. Uskon, että tämän mittarin taustalta löytyy nimenomaan niitä tekijöitä, joita tänäänkin tämän varsin teknisen lakiasian taustalla sitten lopulta on, ja niitä asioita, joita sillä rakennetaan.

Eli kiitos ministeri Talvitielelle tämän hallituksen esityksen esittelemisestä ja sen valmistelemisesta. Uskon, että laista tulee eduskuntakäsittelyn myötä hyvä, ja kannatan tätä puhemiesneuvoston esitystä valiokuntaan lähettämisen osalta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mikkonen, Krista.

14.30 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Niin kuin tässä edellä on tullut hyvin esille, niin tämä arkistointilaki ehdottomasti kaipaava uudistusta. Sitähän on aika pitkään toivottu ja tehty, ja on hyvä, että se nyt saadaan aikaiseksi. Se tuo tavallaan tähän päivään sen arkistoinnin. Digitalisaatio ja muu ovat muuttaneet arkistointia valtavasti, ja on tärkeää, että tämä laki on nyt sitten ajantasainen.

Niin kuin tässä todetaan ja keskustelussa on tullut esille, niin arkistoinnilla on tärkeä tehtävä, vaikka me ehkä ensin ajattelempa, että se on jotenkin joutavaa ja turhaa, mutta päinvastoin, sehän on meidän yhteinen muistimme myös monella tapaa ja totta kai myös esimerkiksi tutkimuksen osalta äärimmäisen tärkeää.

Mutta haluan nostaa tästä esiin huoleni, kun ministerikin on paikalla. Olen ymmärtänyt, että tämä arkistointilaki myös käytännössä tarkoittaa sitä, että meidän Kansallisarkiston verkosto, joka tällä hetkellä käsittää yhdeksän toimipaikkaa, tulee karsitumaan. Se ei tietysti tule suoraan tästä laista, mutta tämä laki sen mahdollistaa niin, että kun aiemmin valtioneuvosto teki tällaiset päätökset, niin jatkossa ei ole näin. Olemme saaneet kuulla Kansallisarkistolta, että Joensuun toimipaikka tulee olemaan yksi, joka tulee nyt lakkautettua tämän myötä, vaikka lehtitietojen mukaan vielä loka—marraskuussa ministeri itse on todennut, ettei Joensuusta luopuminen ole ajankohtaista. Kuitenkin Kansallisarkiston omien suunnitelmien mukaan näin tullaan tekemään. Meillähan tämä arkisto on siellä yliopiston yhteydessä, itse asiassa Senaatti-kiinteistöjen tilassa, että siinä mielessä tätä yhteistä valtion konsernia myös. Mietin kyllä, miten järkevää sen Joensuun lakkauttaminen on, varsinkin kun tiedämme, että siinä on yliopisto, jossa on muun muassa historian tutkimusta ja hyvin laajasti muutakin yhteiskuntatieteellistä tutkimusta, joka paljon hyödyntää näitä arkistoja, ja toki siellä on sitten myös muiden arkistointimateriaaleja, niin kuntien, seurakuntien kuin järjestöjenkin arkistoja, ja kaiken kaikkiaan 11 hyllykilometriä tätä arkistoitavaa materiaalia.

Minusta jotenkin on kuvaavaa se, että tässä salissa usein puhutaan Itä-Suomen puolesta ja nähdään tärkeänä se, että me huolehdimme Itä-Suomen elinvoimasta, mutta sitten kuitenkin käytännössä samanaikaisesti tehdään koko ajan päätöksiä, joilla heikennetään Itä-Suomea. Jos mietitään tätä arkistonkin lakkauttamista, niin toki se on pieni yksittäinen päätös, mutta se kuvaa hyvin sitä. Ja kun tässä on kuitenkin laaja verkosto tällä Kansallisarkis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 112/2025 vp

tolla, yhdeksän toimipaikkaa, niin en ymmärrä, miksi juuri sieltä Itä-Suomesta nyt sitten täytyy tämä toimipaikka lopettaa, kun harkintaa olisi voinut käyttää ja miettiä, onko tässä ajassa sitten hyvä katsoa, että suojaamme nimenomaan niitä työpaikkoja ja niitä toimintoja, joita Itä-Suomessa on jo olemassa, varsinkin kun näyttää siltä, että hallituksella ei ole ollut kykyä luoda sinne mitään uuttakaan.

Tämän olisin halunnut tässä keskustelussa nostaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

14.34 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! On varmasti paikallaan, että laki uudistetaan ja kootaan yhdeksi uudeksi. Tämä on 30 vuotta vanhaa lainsäädäntöä, ja siinä mielessä tämä on paikallaan, ja toimintaympäristö on muuttunut digitaalisempaan suuntaan todella paljon. Se tässä antaa meille uusia haasteita tietoturvan ja muun osalta, kun katsotaan, miten me tätä kulttuuriperimäämme jätetään seuraaville sukupolville ja miten me se arkistoidaan tässä digitaalisessa maailmassa.

Arvoisa rouva puhemies! Kun ministeri on paikalla, niin on hyvä kysyä nyt tämän osalta, kun digitaalisessa muodossa on aika paljon arkistoitavaa materiaalia. Nyt meillä on erilaisia keskusteluja käyty, missä näitä säilytetään: Pilvessäkö vai missä tämä sitten jatkossa on? Onko se suomalaisissa käsissä vai kansainvälisissä käsissä? Tämä asia tässä minua kiinnostaa, koska tämä liittyy tähän kokonaisuuteen.

Sitten se, että kyllähän tässä arkistoitavasta materiaalista jokainen ymmärtää, kuinka paljon eri vuositason ohjelmistoja ja taustoja tässä digitaalisessa maailmassa on. Tämähän on ihan loppumaton suo, miten tätä pystytään hoitamaan niin, että kaikki tarpeellinen pystytään säilyttämään ja sitten vielä pystytään lukemaan sitä sadan vuoden päästä tai 500 vuoden päästä. Tämä on minusta se iso kysymys, miten tätä tehdään. Ja se vaatii kyllä aika paljon myös teknisen ja digitaalisen maailman ymmärrystä, että me tähän pystytään ja saadaan tämä sitten toteutettua niin, että tämän meidän kulttuuriperimän, niin kuin edustaja Autto tässä hyvin totesi, ainakin 3 000 vuotta pitäisi säilyä. Toivoisin, että tässä päästäisiin sellaiselle pituudelle, kun näitä arvioidaan.

Tämä on myöskin aika iso taloudellinen kysymys, niin että eivät ole ihan ilmaisia nämä tietovarannot, mihin ne laitetaan ja kuinka niitä säilytetään. Halvempaa se ehkä on kuin paperiarkistointitekeminen. Itse olen joutunut tämän asian kanssa tekemisiin tuolla Tampereella, kun me mietitään, missä kunta säilyttää julkisena hallintona kaikkia asioita, mitä on vuosikymmenten ja vuosisatojen aikana syntynyt.

Tähän kysymykseen toivoisin ministeriltä vastausta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Honkonen.

14.36 Petri Honkonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Niin kuin olemme tässä hyvin edellä kuulleet, tämä arkistolaitos ja myöskin omalta osaltaan museolaitos muodostavat meidän kansakuntamme keskeiset muistiorganisaatiot, joiden tehtävänä on toimia meidän kansan yhteisenä muistina ja säilyttää ja tallentaa niitä asioita, jotka eivät entisen maailman malliin suullisena perinteenä tai muuten säily. Se tehtävä on todella tärkeä, koska se, mitenkä me tunnemme oman kansakuntamme historian ja oman maamme historian, tietenkin vaikuttaa siihen, mitenkä me tätä maata kohti tulevaisuutta viedään. Tässä itse asiassa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 112/2025 vp

on kyllä hyviä ehdotuksia nyt arkistolain uudistamiseksi ja tämän kokonaisuuden kehittämiseksi.

No, nythän tässä samaan aikaan on vireillä, niin kuin tässä edustaja Mikkonen edellä totesi, näitä toimipaikkojen karsimisia. Ehkä ensin tästä digitoinnista, jonka nykyään katsotaan olevan ratkaisu moneen asiaan: Minä pahoin pelkään, että jos pelkästään luotetaan tähän digitaaliseen tallentamiseen — niin kuin nyt monin paikoin arkistolaitoksessakin tehdään — niin kuinka varma tapa se kuitenkin sitten loppujen lopuksi on tallentaa. Ymmärän, että se on huomattavasti halvempaa kuin säilyttää valtavaa määrää paperia, mutta jos teillä joskus on mahdollisuus käydä Kansallisarkistossa... Minulla oli kerran mahdollisuus käydä Kansallisarkiston, taisi olla, ihan pohjimmaisemmassa kerroksessa, jossa ovat muun muassa Turun ja Hämeenlinnan tilikirjat 1400—1500-luvulta, niin sanottu sininen sarja. Se on aika huikeaa, että meillä on lähes 600 vuoden takaa täysin kunnossa olevia asiakirjoja, joista voimme nähdä ja lukea ja oppia paljon sen ajan ihmisten elämästä.

Nyt meillä on kokemuksia näistä digitaalisista tavoista tallentaa vasta muutamia vuosia, ehkä kolme vuosikymmentä, neljä vuosikymmentä. Pahoin pelkään, kun on vaikea nähdä sinne 500 vuoden päähän... Luojan kiitos, en itse silloin enää ole täällä näkemässä, ovatko meillä nämä digitaaliset arkistot vielä silloin täysin luettavassa kunnossa samalla tavalla kuin meillä ovat keskiaikaiset, Suomen historiasta kertovat asiakirjat luettavissa. Tämä on tietysti semmoinen asia, että kun kehitys menee lujaa eteenpäin ja pyritään siinä olemaan mukana, niin on hyvä muistaa ja välillä pysähtyä sen äärelle, onko tämä nykytekniikka kuitenkin ihan niin varmaa. En vastusta sitä, mutta se, mitä voimme menettää pahimmassa tapauksessa, on jotain, mitä emme voi saada takaisin.

Mitä tulee näihin Kansallisarkiston fyysisiin toimipaikkoihin, niin kyllä olen pettynyt siitä, että Jyväskylästä Kansallisarkiston toimipaikka ollaan sulkemassa. Siitä olen saanut paljon huolenilmauksia Jyväskylän yliopiston tutkijoiden taholta. Olen siellä itsekkin aikanaan tutkimusta tehnyt opintojeni aikana, ja vaikka kuitenkin se asiointimäärä on aika pieni vuosittain, niin kyllä sillä on oma merkityksensä, että nämä keskeiset muistiorganisaatiot ovat useilla eri Suomen alueilla läsnä ja ihmisten käytettävissä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Muita puhepyyntöjä ei ole, ja nyt ministerin viimeinen puheenvuoro tähän. — Olkaa hyvä.

14.40 Tiede- ja kulttuuriministeri Mari-Leena Talvitie: Kiitoksia edustajille lähetekeskustelusta.

Muutamiaan nostoon huomio:

Itse asiassa edustajat Mikkonen ja Honkonen molemmat toivat Kansallisarkiston toimiloista ja mahdollisista toimipaikkojen luopumisista olevat terveiset, ja nostitte ne esiin. Kansallisarkiston tehtäviin kuuluu muutamien lakien mukaiset tehtävät. Kansallisarkiston tehtäviin kuuluvat muun muassa tässä uudessa arkistolaissa säädellyt tehtävät. Mutta tässä laissa emme tule määrittelemään sitä Kansallisarkiston toimivaltaa, vaan kun meillä on ollut tämä sivistyshallinnon uudistus, jossa 11 virastosta tulee viisi virastoa, niin siinä yhteydessä on näitä lainsäädäntöjä muutettu, ja tämä laki Kansallisarkistosta oli siis viime keväänä eduskunnan käsittelyssä. Tämä laki sanoo sen, että Kansallisarkistolla on toimivalta näitten toimipisteiden määrittämiseen. Eli se tosiaan ei tule tästä laista, vaan se tulee siitä eduskunnan jo hyväksymästä laista Kansallisarkistosta. Ja toisin kuin Mikkonen totesi, hallitus on kyllä tulevilla suunnitelmissa tähän arkistointiinkin liittyen huomionnut

Pöytäkirjan asiakohta PTK 112/2025 vp

mahdollisia panostuksia Itä-Suomeen, koska se Mikkelin keskusarkiston laajennus on esityksenä siellä julkisen talouden suunnitelmassa 26—29. Se on tietenkin iso arkistolaajennus, ja olen ymmärtänyt, että Kansallisarkisto osittain katsoo sitä toimiverkostoa senkin vuoksi, että he valmistautuvat siihen Mikkelin keskusarkiston merkittävään laajennukseen.

Sitten edustaja Lyly kysyi tästä, miten digitaalisten arkistointien määrittelyä tehdään. Tavallaan näen hyvänä, että tätä arkistolakia ei ole muutettu esimerkiksi viisi vuotta sitten tai kahdeksan vuotta sitten, koska kyllä turvallisuus- ja huoltovarmuustekijät näitä arkistojen rakennettaessa ovat ihan erilaisella tasolla ja korkeammalla tasolla kuin ehkä olisivat olleet vaikka esimerkiksi kymmenen vuotta sitten, jos tätä arkistolakia olisi silloin muutettu. On totta, että säilytyksen osalta ja nimenomaan tilojen fyysisen laajuuden osalta nämä digitaaliset arkistoinnit ovat kokonaistaloudellisempia. Myös haut ovat helpompia, ja ne ovat kattavasti sitten ympäri Suomen saatavilla. Mutta kyllä niihinkin liittyy tiettyjä taloudellisia huomioita, jotka on tärkeätä sitten ottaa nimenomaan siinä hankinnassa ja kilpailutuksessa huomioon.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Keskustelu on päättynyt. [Puhemies napauttaa nuijalla] — Anteeksi, taisi tulla ennen napautusta vielä edustaja Mikkonen, ja sen jälkeen meillä on tähän käytettävissä oleva aika nyt tässä vaiheessa loppumassa. — Olkaa hyvä.

14.43 Krista Mikkonen vihr: Kiitos, puhemies! Ja todellakin kiitos ministerille vastauksesta.

Joo, se on aivan totta, että Mikkeliä laajennetaan. Tosin ymmärsin, että Mikkeliissä myös sitten jostain kiinteistöstä pystytään siinä ohessa luopumaan. Kun näitä toimipaikkoja on yhdeksän, joista siis kaksi on tällä hetkellä Itä-Suomessa, ja näistä toinen lakkautetaan, niin kyllä minusta juuri tässä ajassa, kun puhumme tässä salissa paljon Itä-Suomen puolesta, kannattaisi katsoa näitä olemassa olevien toimintojen lakkautuksia ja uudelleenarviointia Itä-Suomi-linssit päässä niin, että sieltä ei vietäisi sitä, mitä siellä jo on, koska niin haasteellista on ollut myös luoda sinne uutta eikä tämänkään hallituksen Itä-Suomi-ohjelman myötä olla saatu sinne mitään uusia merkittäviä työpaikkoja. Siinä mielessä sitä, että Itä-Suomessa olisi jatkossa kaksi arkistoa, en pitäisi mitenkään huonona asiana.

Ehkä todellakin hyvä tarkennus tästä, että tuli tavallaan jo siinä aiemmassa lainsäädännössä se mahdollisuus, että Kansallisarkisto itse katsoo näitä toimipisteverkkojaan eikä enää valtioneuvosto niistä tee päätöstä. Kyllä silti ihmettelen tätä ministerin Karjalaisen mukaan antamaa lausumaa tuossa loka—marraskuun vaihteessa elikkä ihan tässä pari kolme viikkoa sitten siitä, että Joensuusta luopuminen ei olisi ajankohtaista, kun käytännössä kuitenkin nimenomaan nyt ollaan tilanteessa, että sitä ollaan lakkauttamassa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa muiden asiakohtien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 14.45.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 18.43.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 112/2025 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 8 käsittelyä. — Keskustelu jatkuu.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan.